

Lopend Vuur

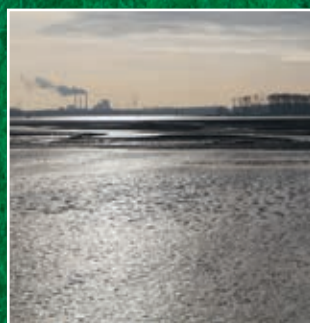
blad voor onverhard wandelen

jaargang 22 • nummer 1 • april 2016 • prijs € 2,50

In dit nummer o.a.

- Tussen de waterbuffels
- Langs de Maasheggen, van Cuijk naar Boxmeer
- Grauwe klauwier en ander moois in het Bargerveen

Van de redactie

In dit nummer de nodige aandacht voor de Biesbosch. Initiatieven van TeVoet, SBB en andere organisaties leiden er toe dat de Biesbosch ook voor wandelaars aantrekkelijk(er) wordt.

De Lopend Vuur routes die we hebben uitgezocht voor dit nummer, zijn over het land verdeeld en zijn vooral in de lente en vroege zomer extra aantrekkelijk om te lopen en te genieten van het landschap. Naast het sportieve element willen we tenslotte graag genieten van het landschap om ons heen.

Noteer de datum van de jaarvergadering in je agenda of nog beter geef je vast op. Na opgave krijg je tzt de stukken en de exacte locatie toegestuurd.

De laatste jaren zijn topografische gegevens die vroeger alleen tegen betaling beschikbaar waren, vrij toegankelijk

geworden. Deze trend is in de VS begonnen, vanuit de gedachte dat een topografische dienst betaald wordt door de belastingbetaler, deze gegevens dan voor elke burger beschikbaar moeten zijn. Daardoor is het mogelijk geworden om gedetailleerdere kaartjes in ons blad op te nemen. De eerste resultaten hiervan zijn in dit nummer opgenomen. Met de kleur groen blijven we onverhard aangeven, met rood verhard. Michiel van Mourik Broekman geeft in dit nummer een aantal mogelijkheden weer om vrij topografische gegevens te raadplegen.

Heb je suggesties en ideeën voor artikelen in het blad, laat het ons weten, zodat het een blad is voor en door leden van TeVoet.

Tot slot nog twee rectificaties:
Aanvulling op artikel "Struinen langs

Groninger Aa's in Westerwolde" (Lopend Vuur dec. 2015)

De foto rechtsonder op blz. 22 is van Paul Wesselius, TeVoet-Groningen.

Rondwandeling Achtmaal: 2e weg linksaf
In de beschrijving van de rondwandeling bij Achtmaal die in het april 2015 nummer van Lopend Vuur is opgenomen, is aan het begin een fout ingeslopen.

Bij paddenstoel 20748 ga je linksaf de Heiningstraat in.

Maar je moet dan de TWEEDE (in plaats van de 1e) weg linksaf nemen, waar het paaltje met Natuurmonumenten staat en het is na een fietsbord met nummer 46.

Veel lees- en wandelplezier gewenst!

Colofon

Lopend Vuur is het ledenblad van TeVoet, vereniging van wandelaars. Het verschijnt drie keer per jaar.

TeVoet, vereniging van wandelaars

- voor meer en betere onverharde wandelmogelijkheden;
- voor behoud en herstel cultuurhistorische paden.

Ons motto, 'onverhard van dorp tot dorp'.
Meer informatie op www.tevoet.nl. TeVoet is aangesloten bij de Stichting Wandelnet.

Het lidmaatschap van TeVoet bedraagt € 15,00 per jaar. Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij vóór 1 november schriftelijk is opgezegd bij de ledenadministratie

Redactie Lopend Vuur

Redactieadres: Koningin Emmastraat 51, 4205 BL Gorinchem, tel 0183 622300, redactielopendvuur@tevoet.nl
Ledenadministratie
Voor verhuizingen, aanmelden nieuwe leden:
Ledenadministratie TeVoet, Postbus 1376, 3500 BJ Utrecht, ledenadministratie@tevoet.nl
Marijke van Steenis
bankrekening NL49 INGB 0000 3726 85 van TeVoet
KvK nummer 40517799

Secretariaat

Secretariaat TeVoet, Postbus 1376, 3500 BJ Utrecht, info@tevoet.nl

Contactpersonen in de regio

TeVoet werkt met contactpersonen in de regio

- Groningen: [groningen@tevoet.nl](mailto: groningen@tevoet.nl)
- Drenthe: drenthe@tevoet.nl
- Friesland: Ben Rutten, Frittemaleane 16, 8604 XB Sneek, tel. 06-22830730, friesland@tevoet.nl
- Flevoland: Jan Frederik Lubbers, Siriusstraat 3, 8303 ZZ Emmeloord, tel. 0527-697706, flevoland@tevoet.nl
- Utrecht: Ineke Thierauf, Vlasstraat 14, 3572 TT Utrecht, tel. 030-2730658, [utrecht@tevoet.nl](mailto: utrecht@tevoet.nl)
- Noord-Holland: Fred Triep, Zonhovenstraat 29, 1066 MA Amsterdam, tel. 020-6155502, noord-holland@tevoet.nl
- Gelderland: Nico Vlasveld, Evenwijnlaan 11, 6816 RC Arnhem, tel. 026-4457852, mobiel 06-12534316, gelderland@tevoet.nl
- Zuid-Holland: Eeffien Huizing, Bernhardlaan 10, 2851 XD Haastrecht, tel. 0182-501483, zuid-holland@tevoet.nl
- Zeeland: zeeland@tevoet.nl

- Brabant: Harry Benschop, Loveren 33, 5111 TA Baarle Nassau, tel. 013-5902960 noord-brabant@tevoet.nl
- Limburg: Diny van Faassen, Ravensbosstraat 23, 6336 XG Arensgenhout, tel. 06-51717810, [limburg@tevoet.nl](mailto: limburg@tevoet.nl)

Bestuur TeVoet

- Voorzitter: José Noijons (voorzitter@tevoet.nl)
- Secretaris: Ineke Thierauf (secretaris@tevoet.nl)
- Penningmeester: Marja Schuurman (penningmeester@tevoet.nl)
- Lid: Bertie Schonk (lid@tevoet.nl)

Aan deze Lopend Vuur werkten mee:

Harry Benschop, Bert van den Berg, Rien van den Berg, Jos van der Heide, Ettiën Modderman, Michiel van Mourik Broekman, José Noijons, Marijke van Steenis.

Vormgeving en opmaak: SMG-Groep Hasselt

Volgend nummer verschijnt in augustus 2016.
Inleveren kopij vóór **1 juli 2016**.

Inhoud

jaargang 22 • nummer 1 • april 2016

Op de omslag

10

Tussen de waterbuffels

14

Langs de Maasheggen, van Cuijk naar Boxmeer

18

Grauwe klauwier en ander moois in het Bargerveen

4

Van het bestuur

5

Kaarten op internet

6

Nieuwjaarswandeling Delfland

9

Kerkepaden in Midden Delfland

13

Wandeloeverleg Zuid-Holland

17

Een interview met Hans Hartmann en Jeroen van Woudenberg

21

Wandelen op de Hofmansplaat

23

Wandeling over de dijken in de zak van Zuid Beveland

24

Activiteitenagenda

Van het bestuur

Zoals in zijn beleidsvoornemens tijdens de laatste Algemene Ledenvergadering aangegeven, hoopt het nieuwe bestuur van TeVoet bij de regiovertegenwoordigers van TeVoet langs te gaan om te zien wat er in de regio's speelt. Mede op basis van deze gesprekken wil het bestuur in het voorjaar van 2016 komen met voorstellen om onze vereniging een nog belangrijker rol bij het behoud en de uitbreiding van het onverharde pad te laten spelen en de leden bij allerlei activiteiten van het onverharde pad te laten genieten.

Bezoek aan de regio's

In dat verband zijn leden van het bestuur bij een aantal regiovertegenwoordigers van TeVoet op bezoek geweest. Dat was in de regio Zuid-Holland, bij het wandeloverleg Zuid-Holland, bij het wandeloverleg Noord-Holland en in de regio's Zuid-Limburg en Gelderland. Wat ons bij die bezoeken opviel, was dat een kleine groep van vrijwilligers een zeer divers takenpakket uitvoert, vaak in opdracht van gemeenten, regio's, provincies, natuurverenigingen en/of andere instanties. De leden van TeVoet

voeren deze taken uit als vrijwilligers. Soms worden zij daar voor betaald: eigenlijk meer een tegemoetkoming in de kosten (naast de onkostenvergoeding). Ook valt op dat de genoemde instanties en organisaties niet zozeer een beroep doen op deze vrijwilligers omdat het leden van TeVoet zijn, maar vooral omdat ze deskundig zijn en kennelijk het werk voor weinig of geen geld willen doen. Instanties nemen contact op met een of meer personen (die dan al dan niet lid zijn van TeVoet) om een bepaalde klus te klaren. Bij onze bezoeken bleek dat onze leden betrokken zijn bij het plannen van wandelroutes, het uitzetten en het onderhoud ervan. Vaak is er een overheid die vooral faciliteert (met subsidies) en (beperkt) onderhoud, maar weinig initiërend of coördinerend werk doet. Het bestuur van TeVoet hoopt in de komende tijd bij nog meer regiovertegenwoordigers op bezoek te gaan om te zien wat er in die regio's speelt.

Contact met Wandelnet en Nivon

Het bestuur is ook in contact getreden met de stichting Wandelnet om te kijken

hoe de samenwerking tussen TeVoet en Wandelnet gestructureerd zou kunnen worden, nu Wandelnet niet meer met zogenaamde "aangesloten verenigingen" werkt. Ook heeft het bestuur overlegd met vertegenwoordigers van het Nivon om te zien of wij wat meer met die organisatie kunnen samenwerken.

Toekomstvisie TeVoet

Al deze contacten heeft het bestuur ondernomen met als uitgangspunt het behoud en het uitbreiden van het onverharde pad. Het bestuur is bezig met het opstellen van een conceptstuk "Toekomstvisie TeVoet". Dat stuk willen we eerst met de regiovertegenwoordigers en andere actieve leden bespreken. Daarna zullen we de Toekomstvisie aan de Algemene Ledenvergadering (23 juni, Amelisweerd) voorleggen. Het bestuur hoopt dat met deze initiatieven het onverharde pad nog beter bediend wordt en dat onze vereniging daarbij een belangrijke rol blijft spelen.

Algemene Ledenvergadering TeVoet

De Algemene Ledenvergadering zal dit jaar gehouden worden op zaterdag 25 juni van 10:30 tot 13:00 uur op Landgoed Amelisweerd in Bunnik.

Leden die de vergadering willen bijwonen, kunnen zich aanmelden bij het secretariaat: secretaris@tevoet.nl of via Postbus 1376, 3500 BJ Utrecht.

Na aanmelding ontvang je tzt het verslag van de ALV 2015, het jaarverslag en de financiële gegevens en eventuele andere stukken per e-mail of desgewenst per post.

Reserveer die dag alvast en geef je op en maak er een dagje-uit van door de ledenvergadering te combineren met een bezoek aan het nieuwe Hollandse

Waterlinie Museum. Via een onverhard pad langs de bunkers van de Waterlinie kan je vanuit Amelisweerd daar naar toe wandelen.

Met vriendelijke groet,
Bestuur TeVoet

Bunkers in het landschap op de weg naar de jaarvergadering

Kaarten op Internet

Op 13 januari van dit jaar was er in Dordrecht een lezing voor TeVoet leden over digitale mogelijkheden voor wandelaars. Uit het vele wat we toen gehoord hebben hier een korte selectie, namelijk dat je op Internet prachtig kaartmateriaal kunt vinden. Drie voorbeelden:

<http://app.map5.nl>

Hier vind je heel Nederland in de officiële Topografisch/Kadastrale 1:25.000 uitvoering. Je kunt inzoomen en uitzoomen naar believen. Het leuke is dat er allerlei extra mogelijkheden zijn. Zo kan je van jouw geselecteerde stukje de historische kaarten van 1850, 1900, 1925 en 1949 oproepen; of de LAW's, Streekpaden en fietsnet-

werken; of een reliëf-uitvoering; of een luchtfoto. Nadeel is dat je geen print kunt maken. Wil je jouw geselecteerde stuk printen of verzenden en er routes intekenen of stukjes tekst bijtypen, doe dan het volgende: druk op de toets "print screen" of "prt sc" (die zit in de bovenste rij toetsen die links begint met esc en F1 enz). Selecteer dan je stuk met ctrl V. Ga naar het programma Paint (te vinden onder "alle programma's" en daarna onder 'accessoires'). Druk op "plakken" (links boven). Van daaruit kan je bewerken, printen, verzenden, opslaan.

www.openstreetmap.org

Dit is een wereldkaart waarvan de

paden worden ingevuld door gebruikers. Het voordeel is dat de meest recente paden er al ingetekend zijn. Nadeel is dat de kaart wat minder terreingegevens weergeeft dan de topografische kaart (maar weer veel meer dan Google maps).

www.opentopo.nl

Dit is een combinatie van de twee bovengenoemde sites. Dus de openstreetmap-paden zijn ingetekend in de Topografische kaart. Wil je een selectie bekijken die op de grens van 2 kaartbladen ligt toets dan onderaan bij de noten "Map5 viewer" aan. Zie de illustratie van de polder Jantjesplaat en Deenenplaat, de wandelpaden zijn hier al ingetekend. Bronvermelding: "Bron: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl".

Heemstede, spoorwegovergang laantje van Alverna

We hebben al diverse malen op de website en in Lopend Vuur bericht over de afsluiting van de spoorwegovergang. Hierbij de stand van zaken op het moment van het maken van Lopend Vuur.

Uitspraak Raad van State

De zaak betreffende de afsluiting door ProRail van de spoorwegovergang bij het laantje van Alverna in Heemstede lag na beroep door ProRail tegen de uitspraak van de bestuursrechter ter beoordeling bij de Raad van State. De Raad van State bevestigt in december 2015 het eerdere oordeel van de bestuursrechter en geeft de Fietsersbond en Wandelnet weer gelijk, dat de spoorovergang status heeft van openbare weg volgens de Wegenwet en dat afsluiting niet had mogen plaatsvinden. Afsluiting mag pas nadat de weg door het bevoegd gezag (in dit geval de gemeente) volgens daartoe geëigen-

de procedure met een besluit uit de openbaarheid wordt genomen. Dat is nooit gebeurd.

Overleg tussen de verschillende partijen

Daarna is er overleg geweest met de verschillende partijen. En heeft Grontmij gezegd een praktische oplossing voor Alverna te kunnen aandragen. ProRail benut de komende maanden januari-februari-maart voor een haalbaarheidsonderzoek naar een veilige overweg voor wandelaars en fietsers (met de fiets aan de hand). De volgende drie opties worden onderzocht: onderdoor (tunneltje), bovenlangs (spoorbrug)

en gelijkvloers (zo optimaal mogelijk beveiligd). In dit onderzoek worden de technische, de financiële en de maatschappelijke aspecten meegenomen. ProRail voert hetzelfde onderzoek tegelijkertijd ook uit voor het fiets- en wandeloverwegje bij Leyduin. Partijen bespreken de drie varianten op 29 maart 2016 en maken op dat moment vervolgspraken met elkaar. Tot die tijd blijft de spoorwegovergang gesloten en wordt het eerder gedane verzoek van ProRail en enkele bewoners van het Laantje van Alverna om de spoorwegovergang aan de openbaarheid te onttrekken, tot 1 april 2016 opgeschort. Met dank aan Vladimir Mars en Jeroen Jacobse voor de verkregen informatie.

Wordt vervolgd..

Nieuwjaarswandeling Te Voet 2016: Een rondje door het noorden van Midden-Delfland

Het Kerkepad door de Klaas Engelbrechtspolder

Rond de Klaas Engelbrecht- en Woudse Polder

16 januari was de dag van de Te Voet-Nieuwjaarswandeling 2016. Met 16 deelnemers wandelden we onder leiding van Jan Rijnsburger rond en door de polders van het noordelijk deel van Midden-Delfland, het oude cultuurlandschap achter de duinen en het groene hart van de Rijnmond. De zandige kreekruigen achter de duinen werden al vóór de Romeinse tijd in cultuur gebracht; nog steeds zijn de

sporen daarvan te zien zoals in de vorm van lichte golven in het landschap en de ligging van de bebouwing. De oudste wegen volgen de kronkelingen van die kreekruigen, de oudste bebouwing ligt tegen die ruggen aan of daarop. Na het begin van de bedijking, zo in de 10-de – 13-de eeuw, konden ook de lager gelegen delen veilig(er) worden bewoond. Wel is het een laaggelegen gebied, zo'n 2-3 m onder NAP, en dus erg nat. Daardoor is het altijd een veen-weidegebied gebleven, terwijl op

het westelijker gelegen hogere gebied tegen de duinen de tuinbouw zich kon ontwikkelen. De stedelijke bebouwing rukte in de loop der tijd aan alle kanten behoorlijk op, maar door een actief beleid is Midden-Delfland daarbinnen nog steeds een (zeer groene) oase van rust en ruimte. De wandeling van vandaag voert langs een aantal interessante punten, die het bijzonder karakter van dit landschap mooi zichtbaar maken.

Op Hodenpijl

De wandeling begint bij Op Hodenpijl, tegenwoordig een cultureel centrum tussen Schipluiden en Delft. Nadat na de reformatie de katholieke kerken in de omliggende steden werden overgenomen ontstond op deze plek een schuilkerk, die tot in de 19-de eeuw functioneerde. Toen de katholieken weer openlijk kerken mochten bouwen werd hier in het midden van die eeuw een "echt" kerkgebouw neergezet. Dat was als kerk in gebruik tot in de 60-er jaren van de vorige eeuw, maar door de terugloop van het aantal gelovigen en de tamelijk geïsoleerde ligging werd het buiten gebruik gesteld. Na een aantal jaren als bedrijfsruimte te zijn gebruikt werd in het begin van deze eeuw het gebouw grondig gerestaureerd en ingericht als cultuurcentrum en café-restaurant met eigen biologische tuin en veestapel. In de nevenvestiging van Op Hodenpijl in het centrum van Schiplui-

Wat klimwerk op de route

OM TE LOPEN

De beschreven wandeling is ca 14 km lang (terug naar Op Hodenpijl ca 15 km), waarvan ca 55% onverhard. De route bestaat uit drie aan elkaar gekoppelde Ommetjes van de Middendelflandvereniging. Deze zijn te downloaden via www.middendelflandvereniging.nl onder Activiteiten/40 Ommetjes. Het gaat daarbij om Ommetje 7 "Op Hodenpijlroute" voor de trajecten Op Hodenpijl-Zijtwende en Voddijk-Op Hodenpijl (beide in tegengestelde richting), Ommetje 8 "Dorproute" voor het traject Zijtwende-Woudse Polder, en Ommetje 1 "Woudse-Polder route" voor het traject rond de Woudse Polder naar het begin van de Voddijk.

De route kan ook gelopen worden via het Wandelknooppuntennetwerk Hof van Delfland: van Op Hodenpijl - knp 27 (aan de overzijde van de Gaag) via knp 61-17-79-52-37-15-86-27-66-55-67-41-47-79 naar knp 17; Indigo 20 m. recht door langs de Gaag. Bereikbaarheid Op Hodenpijl: bus 33 Delft-Maasland Viaduct, halte Op Hodenpijl. Terug: bus 33 halte Schipluiden Gemeentehuis of halte Dorpsstraat.

Let op: De Voddijk is in het broedseizoen (1/2 mrt-1/2 juni) niet toegankelijk. Ga dan na 't Woudt op de Woudseweg rechtsaf en op de kruising met de Molenlaan links. Van daar ca 1 1/2 km naar het einde van de Voddijk. Wandelknooppunten: bij de Woudseweg knp 67, via knp 86 en 47 naar knp 79. Sommige delen van de route kunnen (zeer) modderig zijn! En negeer aan het begin van de Molenlaan bij knp 86 het verbodsbord: de Molenlaan is een openbare weg!

den, Indigo, zullen we aan het eind van de wandeling het nieuwe jaar vieren.

Schipluiden

Het eerste stuk van de wandeling gaat over de oude trambaan langs de Gaag, de verbinding tussen Delft en het Westland. Aangelegd in het begin van de 20-ste eeuw was deze trambaan tot in de 60-er jaren van die eeuw in gebruik voor goederenvervoer vanuit het Westland naar de omliggende steden; na het afnemen van het railvervoer is de baan gesloten en omgebouwd tot fiets- en wandelpad.

Bij Schipluiden lopen we verder langs de Gaag door het oude centrum. Schipluiden had al sinds het jaar 1000 een centrale functie voor de verschillende ambachtsheren in de omgeving en was een pleisterplaats voor schippers en handelslieden. Fraai is te zien hoe de oude huizen een stuk onder het waterpeil van de Gaag staan, beschermd door

een smalle kade. De restanten van het oude kasteel, iets buiten de route, worden momenteel gerestaureerd om nog meer te laten zien van de geschiedenis van het dorp.

Zijtwende, Galghoek en Oostbuurt

Langs de scheidingsboezem tussen Dorppolder en Klaas Engelbrecht polder lopen we over de graskade naar de Zijtwende. Hier zijn we op de grens van het Westland, te zien aan de kassen links van ons. De polders liggen 2-3 m onder NAP, het drooghouden van het land is hier dus altijd al een hoofdactiviteit geweest. Met de bijna-overstromingen van 2005 werd weer duidelijk dat dat blijvende aandacht nodig heeft: sindsdien zijn er weer grootschalige versterkingen van de graskades gaande. We lopen regelmatig over zulke versterkte kades, zoals over de Zijtwende langs de Zijde. Aan de overzijde van het water de Galghoek, de plaats waar vroeger de galg stond van het Rechthuis van De Lier. Gelukkig niet meer in gebruik, we kunnen veilig passeren (al zijn de weergoden het daar niet helemaal mee eens, halverwege storten ze een stevige hagelbui over ons heen. Maar ja, het is januari, eindelijk een beetje winter en dan mag dat ook wel!).

De Oostbuurtseweg geeft vervolgens een indruk van het oude Westland. Te zien is hoe de weg slingerend over kreekruigen is aangelegd en hoe de oude boerderijen op die kreekrug zijn gebouwd. Maar ook hier rukken de nieuwe kassen op tot bijna achter de voordeur!

Woudse Polder

De tocht gaat verder rond de Woudse Polder, bijzonder door zijn grote vogel-

Kerkje van 't Woudt, achter de kerk is de horecastop

rijkdom. Door de van alle kanten oprukkende verstedelijking is het gebied in de loop der tijd weliswaar een stuk kleiner geworden, maar het restant wordt inmiddels als landschap beschermd. Een deel van de polder is ingericht als calamiteitenberging bij wateroverlast, waarbij de archeologische waarden en het vrije zicht op de omgeving een grote rol hebben gespeeld.

We lopen eerst langs de Molenlaan, de scheiding tussen de Groeneveldse en Woudse Polder. Dat vergt wel enig klim- en klauterwerk over de kade en de gladde balkenbruggetjes zijn nogal slipgevaarlijk. Gelukkig heeft TeVoet voldoende galante heren binnen zijn gelederen om de dames veilig naar de overkant te begeleiden! En de geitjes vinden zo'n passerende groep wandelaars in het verdere lege land ook heel interessant.

Dan bereiken we de Zweth ("Zweth": de oude naam voor een grenswater tussen twee gemeenten.). Vanaf de kade een weids uitzicht over de groene

Onderweg kregen we een hagelbui, toch nog even winter

polder met in het midden het dorp 't Woudt. Met een grote boog wandelen we daar naar toe. Dit dorp is uniek in zijn voorkomen: het is het enige kerkdorp in de verre omgeving waarvan het patroon sinds zijn ontstaan in de 13-de eeuw nauwelijks is veranderd. Met zijn oude kerk en boerderijen en de open groene omgeving een heel schilderachtige plek – en daardoor een geliefde pleisterplaats voor vele fietsers en wandelaars uit de omgeving. En voor de TeVoet-Nieuwjaarswandeling!

Klaas Engelbrechtpolder

Vervolgens doorkruisen we de Klaas Engelbrechtpolder over de Voddijk, een oud kerkenpad tussen 't Woudt en Schipluiden. De naamgever van de polder is vermoedelijk een schout van het ambacht Maasland, waartoe dit gebied tot in de 16-de eeuw behoorde. Bijzonder is dat de boerderijen – en daartussen Op Hodenpijl - bijna allemaal aan de oostkant van de polder staan op een verlande rivierarm. Hierdoor heeft de polder zelf een grootse openheid met fraaie uitzichten op de verre omgeving

Na de wandeling is het goed toeven in het eetcafé Indigo

(inclusief de grootstedelijke en industriële bebouwing verderop!) Een belangrijk punt in dit gebied is het actief weidevogelbeheer ook door de betrokken boeren (o.a. bescherming van grutto's, tureluurs en Kievieten), reden waarom

de Voddijk in het broedseizoen niet toegankelijk is.

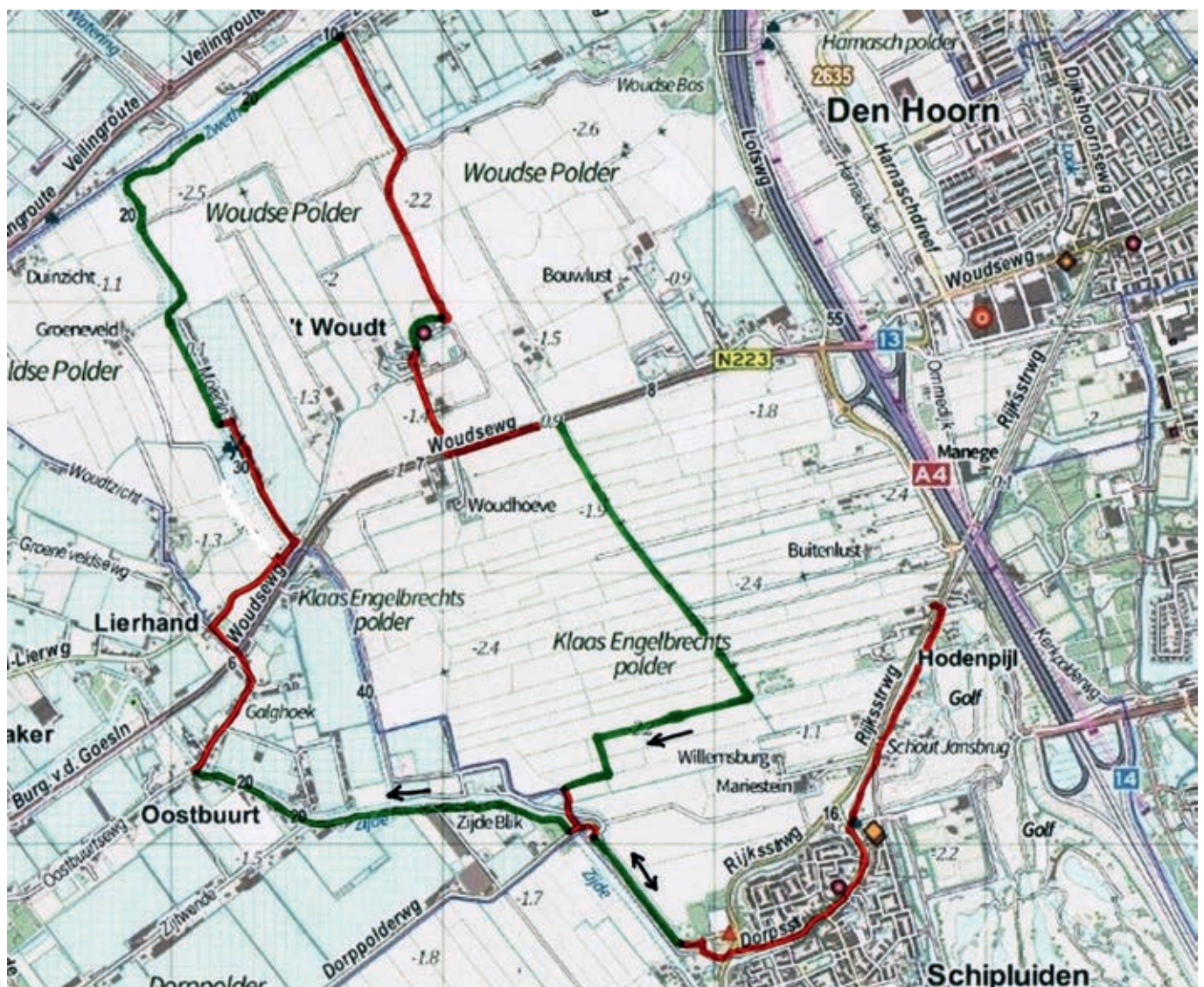
... en terug

Na de Voddijk staan we weer op de rand van de Dorppolder, die we ook al aan het begin van de wandeling zagen. En we lopen langs dezelfde boezemkade naar het centrum van Schipluiden, waar bij Indigo de Nieuwjaarsborrel staat te wachten. Maar eerst nog naar het Trammuseum op de hoek om daar de tentoonstelling over de kerkenpaden in Midden-Delfland te bekijken: een aanvullend kijkje in de rijke geschiedenis van dit karakteristieke gebied. En dan de welverdiende borrel: eenieder een goed wandelaar toegewenst!

Met dank aan de Stichting Middendelflandismensenwerk, de Middendelflandvereniging en Wikipedia.

De foto in het café en de grote foto op de voorpagina zijn van Jan Tukker, de overige foto's zijn van de auteur.

Bronvermelding kaart: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl/.

Kerkenpaden in Midden Delfland

Op vrijdag 11 december 2015 opende wethouder Govert van Oord een nieuwe tentoonstelling in Museum Het Tramstation te Schipluiden. In het komende half jaar staan de Kerkenpaden in Midden-Delfland in het museum centraal. Kerkenpaden vormden vanaf de Middeleeuwen de kortste verbinding naar de kerk of de school. Zo liepen de kinderen van de Noordhoorn bij Sion door de Woudse Polder naar 't Woudt.

De kerken van 't Woudt en Schipluiden waren verbonden door de Voddijk. Kerkgangers uit Abtswoude gebruikten de Tanthofkade om de kerken van Den Hoorn, Hodenpijl en Schipluiden te bereiken. Door de Kerkpolder liepen diverse paden. Bekende kerkenpaden in Maasland zijn nog altijd het Doelpad en het Dijkpolderpad. Via het Kralingerpolderpad kon in het verleden de kerk van De Lier bereikt worden.

Jacques Moerman leidde als voorzitter van het museum de opening van de tentoonstelling in met enkele teksten van Maarten 't Hart en Annie

van Zwarte Wout, die beiden over het Doelpad hebben geschreven. Vanuit de Duifpolder moesten de kinderen tot in het midden van de vorige eeuw een uur lopen naar de school in Maasland. Naast de kerkenpaden, die op fraaie banners worden belicht, wordt in de tentoonstelling ook aandacht besteed aan de kerken, de scholen, de dieren in de polder en het waterschapsbestuur. Het is een heel afwisselende expositie geworden met prachtig oud- en nieuw beeldmateriaal en toepasselijke attributen.

Wethouder Van Oord verwees in zijn openingstoespraak naar het bijbels gebruik van het woord 'pad'. Met het nemen van een overstap op een hekje uit de route van een kerkpad opende hij de tentoonstelling.

De openingstijden van het museum zijn woensdag (vanaf 1 april), zaterdag en de eerste zondag van de maand van 14.00-16.00 uur. De toegang is gratis.

Het Voddijk kerkepad

Bij groot onderhoud N282 aan wandelaars gedacht

Bij het groot onderhoud aan de Rijksweg tussen Dorst en Rijen zijn op vier plaatsen middengeleiders aangebracht: de weg buigt een stukje uit waardoor er een smal eilandje in de middenberm ontstaat. Wandelaars en fietsers kunnen nu in twee keer de weg oversteken. De oude rijksweg tussen Breda en Tilburg is nu een provinciale 80 km-weg. Deze N282 is behoorlijk druk. Voor wandelaars en fietsers werd het steeds lastiger om de weg veilig over te steken. Vanuit de richting Rijen kom je bij de Broodbaan de eerste middengeleider tegen. Over dit nog steeds onverharde pad fietsten vroeger de arbeiders uit

Veiliger oversteken voor de wandelaar

Molenschot naar de leerfabrieken in Rijen om er hun brood te verdienen. Dat verklaart de naam. Nu loopt het wandelnetwerk erover: het vormt voor wandelaars een directe (en aantrekkelijke) verbinding tussen beide plaatsen. Meer naar het westen is er een middengeleider gekomen op een plek waar TeVoet graag een noord-zuidverbinding wil realiseren tussen de Surae (boswachterij Dorst) en de Chaamse Bossen. Met golfclub Toxandria zijn afspraken in de maak over de aanleg van een wandelpad aan de westkant van het golfterrein, een veilige oversteek van de rijksweg ligt er nu al vast. Stukje bij beetje hoopt TeVoet de komende jaren de wandelverbinding van de Surae – dit gebied ligt in het landschapspark De Open Linie dat voor een 'groene zone' tussen Breda en Oosterhout moet zorgen – en de Chaamse Bossen gerealiseerd te krijgen. Verder zijn nog middengeleiders aangebracht bij de afslag naar het dorp Molenschot (bij Lindberg) en – meer richting Dorst – op een plek waar een onverharde weg (het verlengde van de Groenestraat) naar de zuidkant van Dorst loopt. Beide stellen vooral fietsers

in staat veiliger over te steken. Door alle ingrepen wordt het smalle gebied van de Vijf Eiken tussen de spoorbaan en de rijksweg beter ontsloten voor wandelaars en fietsers. En kan worden gezegd dat de provincie bij het groot onderhoud aan de N282 echt rekening heeft gehouden met het recreatieve verkeer. Voorjaar 2015 had de provincie Noord-Brabant aan belangenorganisaties voor wandelaars en fietsers gevraagd in een vroeg stadium mee te denken over knelpunten én kansen bij aanleg, reconstructie en ook groot onderhoud van provinciale wegen. Toen is ook voor het eerst gesproken over 'middengeleiders' als een mogelijkheid om wandelaars en fietsers veiliger drukke tweebaanswegen te laten oversteken. De provincie had toen aangegeven dat, als er geen grond hoefde te worden aangekocht voor de uitbuiging van de weg, aanleg van middengeleiders ook bij groot onderhoud tot de mogelijkheden kon behoren. Zoals dus dit najaar al gebeurd is op de N282 tussen Dorst en Rijen.

Tussen de waterbuffels

Om van de Braspenning op de lage kade rond de Kleine Eijerwaard te komen, is een brug nodig

TeVoet richt haar pijlen al een tijdje op de Biesbosch: om de wandelaar meer het 'Biesbosch-gevoel' te geven. Voor de Noordwaard lijkt er nu schot in de zaak te komen. Al enkele jaren zijn Michiel Broekman en ikzelf bezig met de Noordwaard. Het was – en is nog steeds – een lastig proces. Ook al omdat het gebied, bijna 4500 hectare, volledig op de schop is gegaan en je er de afgelopen twee, drie jaar niet echt meer in kon. Op verzoek van het Parkschap Nationaal Park De Biesbosch hebben wij onze gedachten laten gaan over de wandelinfrastructuur in het gebied als de werken zijn afgerond.

Ruimte voor de rivier

De Noordwaard is een van de grootste 'Ruimte-voor-de-rivier' projecten. Het gebied ligt in de Brabantse Biesbosch, tussen Werkendam en het pontveer bij Kop van 't Land naar Dordrecht. Het werk is in oktober 2015 opgeleverd. Doel van alle ingrepen is de waterstand bij Gorinchem met minimaal 30 cm te verlagen. Daarvoor is een doorstroombied van noordoost naar zuidwest door de Noordwaard gemaakt. Via drempels in de Merwededijk kan het water zich een weg zoeken. Anderhalve maand later blijkt het water van de andere kant te komen: door een zuidwester storm wordt het water vanuit de Brabantse Biesbosch de zogeheten lagekade-polders in gestuwd. En, ook niet onbelangrijk, het heeft het goed doorstaan.

Je kent het gebied niet meer terug. Van de 1750 hectare landbouwgrond is nog maar 600 over. Bij de inrichting is wel gekeken naar de oude structuur van het gebied: kreken zijn zoveel mogelijk behouden en versterkt, voor de landschappelijke herkenbaarheid is het kleinschalige karakter van de polders behouden. Kortom, een mooie uitgangssituatie voor het 'Biesbosch-gevoel', op voorwaarde dat de wandelaar de landschappelijke structuren daadwerkelijk kan beleven. En er dus kan komen.

Grasdijk langs het Gat van de Zalm

Dilemma

Al in de ontwerp-visie (2006) is recreatie als dilemma opgevoerd. Na de veiligheid tegen hoog water is recreatie het belangrijkste zorgpunt bij de bewoners van de Noordwaard. Zij vrezen voor hun rust. Zij willen geen recreatieve routes vlak langs hun woningen. Het heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat er 'verlande kreken' zijn aangelegd zodat kanovaarders niet tot vlakbij de woningen aan de Keizerswaard kunnen varen. Overigens geen kwaad woord over die verlande kreken: die zorgen juist weer voor een heel ander beeld dan de grote watervoerende kreken. Maar nog onduidelijk is of je als wandelaar over de nieuwe grasdijken langs die kreken kan lopen. Want ook wandelroutes zien de bewoners niet graag vlak langs hun woningen gaan.

Inrichtingsschets

Op basis van de inrichtingsschets voor de Noordwaard – het enige houvast dat we toen hadden – heeft TeVoet zo'n twee jaar geleden de beoogde wandelstructuur ingetekend: drie routes oost-west door het gebied plus enkele noord-zuid verbindingen waardoor grotere en kleinere ommetjes ontstaan. Over dit idee is enkele malen overleg geweest met de projectorganisatie en vertegenwoordigers van de bewoners en agrariërs. Vorig jaar zomer kwam groen licht voor 'het verder ontwikkelen van de noordelijke route en de zogenaamde middenroute door het doorstroomgebied'. De zuidelijke route mag niet worden doorontwikkeld.

De noordelijke route maakt grotendeels gebruik van een nieuw fietspad over de buitendijk langs de Merwede. Met een mooi uitzicht op de Merwede en op het gebied tussen de Merwede en de Bandijk. Ook de verlaagde drempels in de dijk waarover het water de Noordwaard instroomt, geven cachet aan de route. Die is dan ook bij hoog water niet toegankelijk. Aan beide uiteinden van het fietspad probeert TeVoet nog de route over 'gras' te laten lopen: bij Werkendam rond een bedrijventerrein over de oude grasdijk (waardoor er niet over de smalle en drukke verkeersweg, zonder fiets- of voetpad, hoeft te worden gelopen) en aan de westzijde bij de Boven Spieringpolder over terrein dat nu met één overstapje aan de westzijde toegankelijk is.

Aan de gemeente Werkendam is na het groene licht voor de middenroute gevraagd met wie we het best kunnen praten over het gebruik van een aantal

De afrastering wordt pal langs het fietspad aangelegd

(lage) kaden door wandelaars. Daarop komt, net na de oplevering van het project in oktober 2015, het bericht dat deze kaden op twee plekken onderbroken zijn: behoorlijk dure bruggen zouden volgens de 'ruimte-voor-de-rivier'-man van Rijkswaterstaat nodig zijn om beide 'gaten' over te steken. En daar is 'vanzelfsprekend' bij de gemeente Werkendam noch bij Rijkswaterstaat op dat moment geld voor. Ook al omdat niemand op dat moment kon inschatten in hoeverre de lage kaden door de werking van het water echt beloopbaar zijn, en hoe vaak ook niet. Soms steekt alleen de kruin van de kade boven het water uit en loop je middenin een onmetelijke watervlakte. Afgesproken is gedurende een jaar eens te kijken hoe het gebied zich houdt, wat de mogelijkheden voor de wandelaar zijn en of het de moeite waard is op zoek te gaan naar financiering voor knelpunten in de middenroute.

De waterbuffels

Dat jaar is nog zeker niet ten einde. Toch lijken de kansen voor een aantrek-

kelijke middenroute enkele maanden later aanzienlijk gestegen.

'In april komen de waterbuffels', koppen de kranten in januari. Ze worden ingezet voor het beheer van het doorstroomgebied. De Gebroeders Van Kessel, een familiebedrijf dat ook de werken in de Noordwaard heeft uitgevoerd, zijn door Rijkswaterstaat na een aanbestedingsprocedure uitgekozen om ook het onderhoud van het gebied op zich te nemen. Vanaf april zetten zij 45 grote grazers uit: naast 15 waterbuffels ook Koniksparden en Schotse Hooglanders. Een deel van het gebied gaat gemaaid worden.

Medio februari is Van Kessel druk bezig met het zetten van een afrastering rond het doorstroomgebied. In die afrastering op twee plaatsen klaphekjes. Contact met projectleider Jan-Louis Reijnierse van Van Kessel leert in de laatste dagen van februari dat het 'vanuit het beheer' zeer wel mogelijk moet zijn wandelaars op de lage kaden rond de Kleine Eijerwaard toe te laten. "Je moet wel de

Het toegangshekje naar de Muggenwaard is al geplaatst

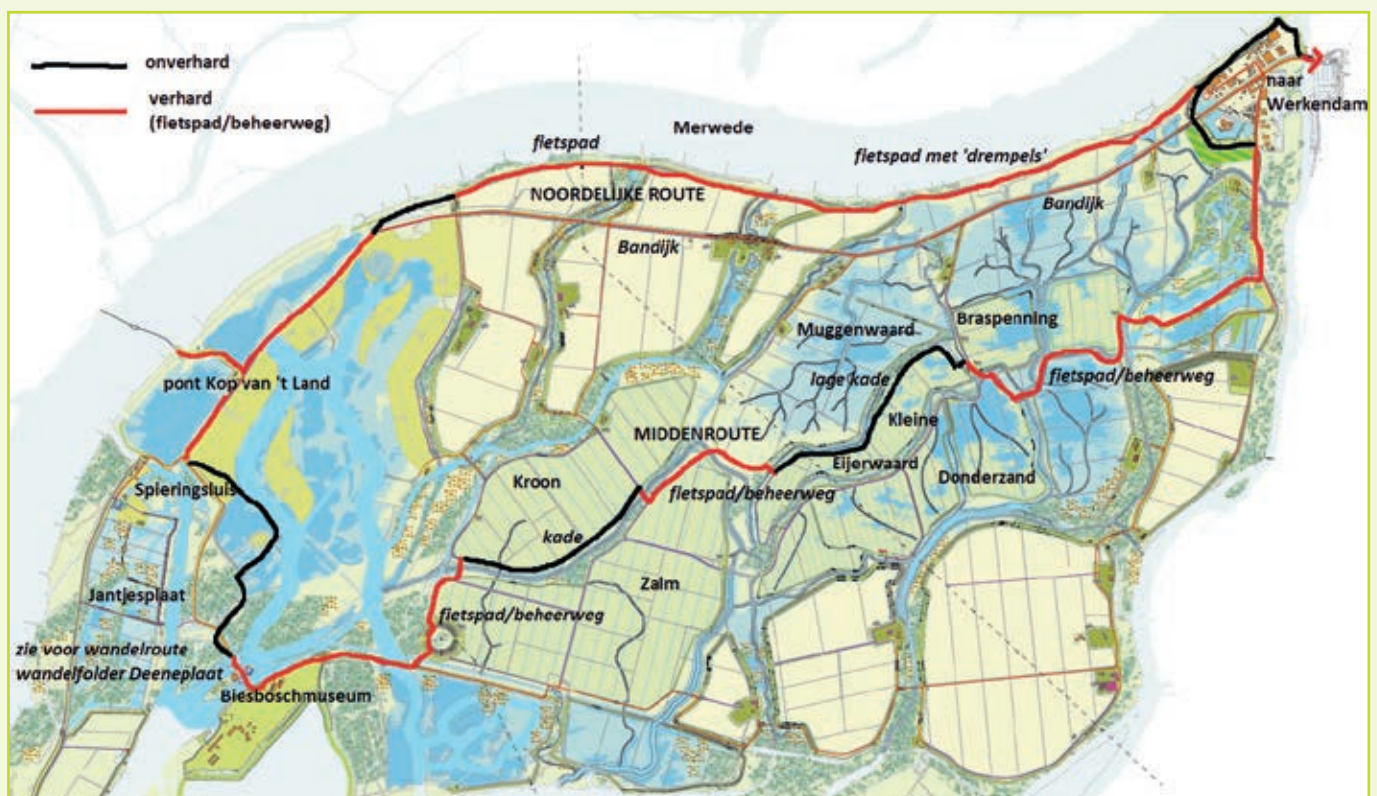
sloot langs de Braspenning over voor een doorgaande route”, waarschuwt hij. Dat is één van de twee gaten. “Maar dat hoeft helemaal niet zo duur te zijn. Het water langs de Braspenning is geen snelstromende kreek. Je zou draglineschotten kunnen gebruiken. Misschien hebben we voor ons onderhoud ook wel zo’n verbinding nodig”, geeft hij nog aan. Afsproken is over een half jaar nog eens contact te hebben. Van Kessel heeft dan wat meer ervaring met het onderhoud, TeVoet met de vraag hoe aantrekkelijk het gebied door het jaar heen is voor de wandelaar en dan met name de lage kaden.

Eind februari is TeVoet met Wilbert van Maren, hij werkt bij de afdeling van Rijkswaterstaat die verantwoordelijk is voor het beheer van een groot deel van

de Noordwaard, het gebied ingetrokken. Ook om de lage kaden van de Kleine Eijerwaard eens ‘bijna onder water’ te zien en te bekijken waar het best hekjes in de afrastering geplaatst kunnen worden met oog op een eventuele wandelroute. Bij die inspectie kwamen we ook langs de andere kade die onderbroken zou zijn door een kreek. Deze kade rond de Polder De Kroon en De Zalm, een gebied wat heel wat minder vaak onder water komt dan de Kleine Eijerwaard, bleek helemaal niet onderbroken. Ook andere kaden rond deze polder kunnen van veel waarde zijn voor de wandelaar. We gaan er met Van Maren mee aan de slag. Kijken welke afspraken gemaakt kunnen worden over toegankelijkheid. En zo vaart te zetten achter de ‘doorontwikkeling’ van de middenroute.

Folder Deeneplaat

Wanneer je er kunt lopen? Houd het maar op 2017. Dan hopen we enkele gemarkeerde wandelroutes (opgenomen in het wandelknooppuntennetwerk) gereed te hebben. Natuurlijk kun je ook nu al op verkenning gaan. Dan moet je wel op je eigen kompas varen. Of je moet vanaf de horeca bij de Spieringsluis over de Jantjesplaat naar het zuidwesten lopen: naar de Deeneplaat waar TeVoet vorig jaar een wandelbrug heeft weten te realiseren. Een wandel folder is op de site van TeVoet, Wandelnet en het Parkschap Nationaal Park De Biesbosch te vinden.

Een eerste ontwerp voor de noordelijke route en de middenroute door het doorstroomgebied

Op bezoek bij TeVoet Zuid-Holland

Er is een tijd van zaaien en er is een tijd van oogsten

Het Wandeloverleg Zuid-Holland vergadert in Ettjen's tuinhuis

Het Wandeloverleg Zuid-Holland plukt in deze tijd de vruchten van zijn jarenlange inspanning. We hebben een Wandelrouteplan gemaakt en dat is op 30 juni 2010 door Provinciale Staten van Zuid-Holland aangenomen. Stukje bij beetje wordt de provincie nu door combinaties van gemeenten ingevuld met wandelroutenetzwerken. In 2015 beleefden we de feestelijke opening van de netwerken Drechtsteden en Hof van Delfland. Er is een wandelrouteplanner voor Zuid-Holland te vinden onder www.zuidholland.wandelen123.nl.

Ook op regioniveau kunnen we tevreden zijn. Bij het ontwerp van nieuwe TOP's (Toeristische Overstappunten) adviseren wij over de wandelroutes. Bij de ontwikkeling van wandelnetwerken worden wij en tientallen andere vrijwilligers (velen zijn lid van TeVoet!!) ingeschakeld om de kwaliteit van de routes te borgen: Zoveel mogelijk onverhard, afwisselend en gescheiden van ander verkeer. En dan zijn er de kleine triomfen, zoals de bouw van een voetbrug, die de

Deeneplaat en de Jantjesplaat, beide in de Biesbosch, met elkaar verbindt. Daardoor is een prachtig wandelgebied ontstaan.

Gelijk met het oogsten blijven we natuurlijk zaaien voor de toekomst. Ga bij voorbeeld eens naar bovengenoemde wandelrouteplanner. Je krijgt de vraag: "Wil je een wandeling plannen? Ga dan naar: 1e IJsselmonde, 2e Krimpenerwaard, 3e Drechtsteden, 4e Duin, Horst en Weide, 5e Hof van Delfland." Dat zijn vijf 'eilanden' in de provincie. Wil je 'grensoverschrijdend' wandelen dan zit je met een probleem; dat geldt ook voor de provinciegrens. Het kaartmateriaal wordt uitgegeven door de gemeenten die een netwerk hebben aangelegd. Duin- en Bollenstreek, Hof van Delfland, Drechtsteden. Allemaal hebben ze een eigen kaartje, allemaal een beetje anders. Dat kan beter. In Noord-Brabant en Gelderland zijn Routebureaus, die niet alleen wandelen, maar ook fietsen, paardrijden en varen

Het Wandeloverleg Zuid-Holland bestaat uit tien personen, die elk hun eigen regio in de gaten houden en samen overleggen over de te kiezen strategie. Wil je meer lezen over onze activiteiten, dan kan je terecht op de website van TeVoet. Wij zijn: Herman Amptmeijer, Rien v.d. Berg, Bert de Boer, Peter Both, Eeffien Huizing, Frans Meijdam, Ettjen Modderman, Michiel van Mourik Broekman, Jan Rijnsburger en Lia Trimp en sinds kort Kees Rotteveel.

coördineren. Kan dat bij ons ook? Daar werken we aan.

Een ander punt van zorg zijn de witte plekken in de provincie en de kwaliteit van de routes. Kaag en Brasem en het gebied tussen Leiden en Katwijk zijn nog niet ingevuld. En dan de kwaliteit. De wandelroutes zijn in eerste instantie gemarkeerd over bestaande routes. Daarvan is een deel verhard. Verbetering is mogelijk. Dat blijkt bij voorbeeld uit het netwerk in de Duin- en Bollenstreek, waar diverse verharde paden nu worden vervangen door onverharde paden. In 2016 is er nog subsidie bij de provincie beschikbaar voor de aanleg/verbetering van een wandelroutenetwerk. Daarna wordt het wandelbelang behartigd in o.a. de Landschapstafels. Ook dat heeft de aandacht van het Wandeloverleg.

We willen graag wandelen op schouwwegen, kaden en dijken, onverhard, door het gras, met overstapjes over de hekken. We hebben het geprobeerd. Het blijkt dat de Waterschappen daar lang niet altijd aan mee willen werken. Het belang van het waterbeheer staat bij hen voorop. En de pachters van de dijken zien wandelaars liever niet op hun grond. Ook al staat er een bordje 'verboden voor honden', mensen nemen hun hond toch mee en laten het beest zelfs los lopen. Dat kan gewoon niet, dus dan houdt het op voor alle wandelaars. Er blijft altijd wat te verbeteren voor het wandelen in Zuid-Holland.

Wandelboekjes en wandelkaarten

Van een kennis, die vanwege gevorderde leeftijd stopt met lange wandelingen, kreeg ik de volgende wandelboekjes:

Pelgrimspad Den-Bosch – Visé 1995

Floris V pad 1994

Zuiderzeepad 1993

Krijtlandpad 1997

Gratis bij mij af te halen of tegen portokosten. Inlichtingen: rien.vanden.berg@online.nl

Daarnaast staan op de site www.tevoet.nl onder het ledendeel nog wandelgidsen en kaarten uit de nalatenschap van Hans Dannis, die onze leden gratis kunnen krijgen.

Langs de Maasheggen, van Cuijk naar Boxmeer

Als de meidoorns bloeien moet je het Maasheggen-landschap lopen. In een vorig nummer van Lopend Vuur is een route beschreven van Vierlingsbeek naar Boxmeer. Nu liepen we van Cuijk naar Boxmeer.

Bij de voorbereiding thuis dachten we aan het volgen van het Maas-Peelliniepad, maar toen we op weg waren vonden we leukere onverharde mogelijkheden doordat er struinaroutes en laarzenpaden langs de Maas zijn gekomen. De route volgt in delen nog het Maas-Peelliniepad.

Honden zijn niet overal welkom op de route omdat je door weilanden met vee loopt.

De route is het mooist als de meidoorns bloeien, dezelfde tijd bloeit ook het fluitenkruid en boterbloemen in de niet bemeste weiden.

Vooraf het middendeel van de route is zeer fraai met hoge meidoorns die de weidepercelen begrenzen en waar je door deze weilanden heen loopt. Andere delen van de route kennen lagere geschoren meidoornheggen, die door het bijhouden niet of deels maar in bloei komen.

Naar de overkant van de Maas heb je bij helder zicht mooie vergezichten op

de Mookerheide, de St Jansberg en het Reichswald. Je loopt in een pastoraal landschap met weinig geluid. Alleen passerende boten verbreken bij tijd en wijle de stilte.

Er kunnen koeien of paarden in de weilanden staan, die je doorkruist. Ga er altijd met een ruime boog omheen.

Routebeschrijving

Vanaf Cuijk station volg je geel/rode markering van NS wandelroute/ Maas-Peelliniepad naar de Maas toe. Eerst de Stationstraat in, dan Korte Molenstraat. Rechtsaf en dan langs de kerk die je aan je linkerhand vind. Doorlopen onder de waterkering door (je hoeft nu niet meer op de geel/rode markeringen te letten) en dan meteen rechtsaf langs

De Maas met gezicht op Cuijk

OM TE LOPEN

De beschreven route is 18 kilometer. Afgezien van de aanlooproutes van en naar de stations in Cuijk en Boxmeer is de route grotendeels onverhard. Ongeveer halverwege de route is er horeca, hotel restaurant 't Veerhuis, www.veerhuisoeffelt.nl, een sfeervolle locatie. Aan het eind zijn er in Boxmeer de nodige horecagelegenheden.

de Maas.

Je passeert een informatiebord over struinroutes langs de Maas, we volgen later delen van de rode en blauwe route.

Voor dat je bij de struinroutes bent, ga je tegenover de Nutriciafabriek die binnendijks ligt, links (dus buitendijks) een hek door en volg je een graspaadje door de weide langs de Maas. Aan het eind verlaat je door een klaphekje de weide, ga een parkeerplaats over en ga over een overstapje of door een klaphekje weer een weide in. Houd links aan en ga langs de Maas lopen (je bent nu op de rode struinroute).

Steeds langs de Maas blijven lopen, op een gegeven moment komt de blauwe route erbij en gaat de rode route naar rechts. We blijven rechtdoor lopen en volgen dan de blauwe route.

Bij het blauwe bord St Agatha rechtsaf en bij wandelknooppunt 49 linksaf richting 50 (je hebt de blauwe route verlaten). Aan het eind van de grindweg linksaf door een draaihekje (SBB terrein) en rechtsaf de rivier volgen. Bij knooppunt 50 rechtdoor (geel/rode markering komt er weer bij). Bij knooppunt 51 rechtdoor bruggetje over. Bij knooppunt 52 rechtsaf richting 53. Waar de weg naar rechts buigt linksaf SBB terrein

Gevlochten meidoornheg hier weer in ere hersteld

met geel rode markering in. Je komt op een weiland dat je diagonaal kruist (niet goed te markeren). In de tegenover gestelde hoek vind je de geel/rode markering en een draaihekje.

Rechtdoor naar de rechterhoek, draaihekje door en weer bijna diagonaal de weide kruisen en door gat in de heg gaan. Rechtdoor en in de hoek linksaf gaan. Je verlaat de weide en komt bij knooppunt 53. Hier linksaf op ruwe verharde weg gaan naar knooppunt 61. Bij knooppunt 61 weer bij de Maas richting 98 gaan. Je komt bij het Veerhuis van Oeffelt uit.

Bij knooppunt 98 richting 13 rechtdoor. Je gaat via een klaphekje een weiland in. Er is geen duidelijk pad, ga zoveel mogelijk langs de Maas lopen. Je gaat de verkeersbrug onderdoor en na de verkeersbrug aan het eind van de weide weer door een klaphekje. Deze door

en dan rechtsaf geel/rood weer even volgen.

Alternatief is om na het Veerhuis de geel/rode markering te volgen. Op het kaartje is dit alternatief aangegeven.

In beide gevallen naar knooppunt 14 lopen. Bij knooppunt 14 linksaf richting knooppunt 15 (je verlaat de geel/rode markering). Dit is de Middelsteeg (dit staat niet aangegeven, maar kan je mogelijk gebruiken als je een kaart van het gebied bij je hebt).

Deze geruime tijd volgen, de heggen worden hier lager en zijn strak geschooren. Bij een T splitsing aan het einde ga je linksaf, verharde weg. Deze weg wordt kort daarna een verhard fietspad, kronkelt en je komt weer bij de Maas. Kort na het bord 'U nadert knooppunt 15' (voor fietsers), ga je links een klaphekje door, loop naar een bank bij de rivier.

Door een draaihekje weer dichters langs de Maas lopen

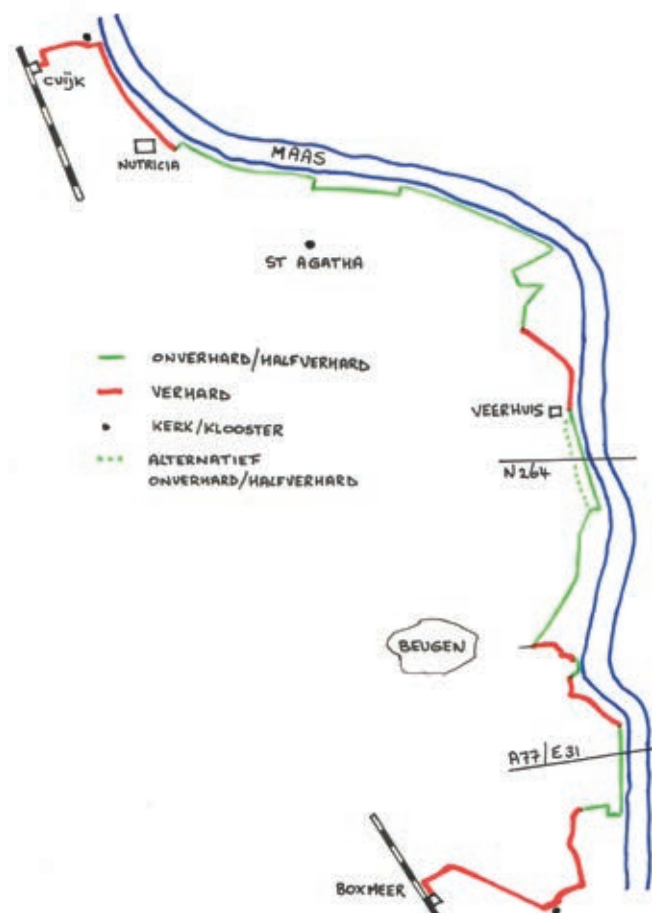
Ga daar rechtsaf langs de rand tot de afrastering, daar weer rechts en in de hoek vind je weer een klaphekje. Klaphekje door en linksaf, je bent weer op het fietspad. Fietspad volgen, weg oversteken en met het fietspad naar links gaan. Daar waar het fietspad naar rechts buigt, ga je rechtdoor asfaltweg in (wit/gele markering). Waar de asfaltweg naar rechts buigt, ga je rechtdoor, doodlopende weg in met bord Eigen Weg. Doorlopen tot de Maas. Hier rechtsaf, onverhard paadje in langs de Maas. Je gaat onder verkeersbrug door. Aan je rechterhand zie je Boxmeer liggen met een verpleeghuis, groot gebouw met open klokkentoren. Het is de zijweg nadat je eerdere zijweg hebt genegeerd waar een bankje staat.

De zijweg die je ingaat heeft een klaphekje naast een gewoon hek, met een groen bordje met een gele pijl. Het is een onverharde weg. Deze maakt vrij snel een slinger naar rechts en links en komt uit op de dijk. Deze overgaan, rechtdoor. Bij knooppunt 10 linksaf richting 15. Je passeert het verpleeghuis aan je linkerhand.

Bij knooppunt 15 rechtdoor Het Zand in. Na huisnummer 17 rechtsaf voetpad genaamd Zandpaadje in. Daarna steeds rechtdoor Kerkpad, je passeert de kerk/

klooster aan je linkerhand en komt in winkelstraat. Hier rechtsaf. Aan het eind

van deze winkelstraat vind je borden die je naar het station wijzen.

OM TE LOPEN

Op de website <http://www.toprouutenetwerk.nl> vind je alle TOP's van Zuid-Holland en Utrecht-West, met per TOP onder andere de wandelmogelijkheden.

In het jaarverslag van het Wandeloverleg Zuid-Holland op de website van TeVoet wordt aandacht besteed aan de samenwerking met Hans Hartmann wandelingen. Ook wordt gesproken over de bemoeienis van TeVoet, in de persoon van Frans Meijdam, met de Toeristische Overstappunten (TOP's). Tijd om kennis te maken met Hans en met Jeroen Woudenberg, de man achter het Toprouutenetwerk. En zo kwam het dat ik op een regenachtige woensdagmiddag afreisde naar Spijkenisse voor een gesprek met de beide heren.

“Een leven zonder TeVoet is ondenkbaar.” Een interview met Hans Hartmann en Jeroen van Woudenberg

Doorstart

Hans heeft een achtergrond als voorlichter bij de provincie Zuid-Holland, met name op het gebied van recreatie en publieke manifestaties, waarbij hij er de voorkeur aan gaf 'het veld' in te gaan. Vanaf 1993 werden er in voor- en naseizoen wandelingen in het Zuid-Hollandse georganiseerd onder het motto: 'Eropuit in 't groen ... doen!' door Groenservice Zuid-Holland (GZH) in samenwerking met Wegener, toenmalig uitgever van o.a. het Rotterdamse huis-aan-huisblad De Havenloods. Toen hieraan in 2013 een einde kwam, is onder de naam Hans Hartmann wandelingen een doorstart gemaakt.

Hans begon met het organiseren van wandelingen, eerst op kleine schaal in de Hoeksche Waard maar allengs ook in de rest van Zuid-Holland. Al gauw werd plaatsgenoot Frans Meijdam (TeVoet) erbij betrokken. De wandelingen worden

nog steeds georganiseerd volgens het beproefde recept waarbij een keuze wordt geboden tussen drie afstanden van ca. 5, 10 en 15 km. Bij de middellange en lange routes wordt, onder invloed van TeVoet, getracht het aandeel onverhard wat groter te maken. Al houdt Hans ook rekening met zijn 'oude' achterban, bij wie met het klimmen der jaren de behoefte bestaat aan een korte, liefst verharde, route. Promotiemateriaal van TeVoet is beschikbaar bij het startpunt, zodat we kunnen spreken van een win-winsituatie.

starten de genoemde wandelingen bij een TOP, een Toeristisch Overstappunt. Dat is een 'knooppunt' waar verschillende gemarkeerde fiets- en wandelroutes samenkomen. Er is voldoende parkeergelegenheid – een TOP is in de eerste plaats gericht op de recreant die met de auto komt – maar waar het mogelijk is dit te combineren met openbaar vervoer wordt dat vermeld. Vaak is er ook horeca in de directe omgeving. De TOP's zijn in Zuid-Holland, Utrecht en Brabant herkenbaar aan de groene grashalm (in Oost-Nederland aan de zogenoemde stenen kegel). Jeroen van Woudenberg is projectmanager TOP's in Zuid-Holland en Utrecht-West. Gestart vanuit het Groene Hart werd in 2010 het eerste TOP geopend. Toen nog onder de vlag van het Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme. Toen dat in 2013 ophield te bestaan nam Jeroen het project mee. Omdat de wandelroutes de 'bottle neck' vormden voor de TOP's – fietsknooppunten waren voldoende aanwezig – was de inbreng van een wandelexpert gewenst. Naast het probleem van de markering is het immers ook lastig om een leuke wandelroute te maken in de Randstad. Daarom zocht ook Jeroen contact met TeVoet in de persoon van Frans Meijdam. Deze is vooral betrokken bij het voortraject door – zoveel mogelijk onverharde – routes uit te zetten en te adviseren over de markering. Het routenetwerk Utrecht-West is bijvoorbeeld grotendeels met zijn inbreng gerealiseerd. Wat Jeroen de uitspraak ontlokt: "Een leven zonder TeVoet is ondenkbaar!"

Toekomst

En wat zijn de plannen voor de komende tijd? Voor de nabije toekomst staat nog een aantal TOP's op de planning. Er wordt getracht om op landelijk niveau de krachten te bundelen als het gaat om de communicatie naar het brede publiek. Verder heeft Jeroen plannen voor een Routebureau Zuid-Holland dat de kwaliteit van wandelroutes bewaakt. En Hans? Die gaat voorlopig gewoon door met het organiseren van wandeltochten. Een opzet voor het nieuwe seizoen ligt al klaar, de wandelingen tot en met september zijn in de activiteitenagenda op de laatste pagina opgenomen!

Hans Hartmann en Jeroen van Woudenberg bij de groene grashalm van een TOP

TOP's
Steeds vaker

LOPEND VUUR

ROUTE

Grauwe klauwier en ander moois in het Bargerveen

Op de grens met Duitsland in de buurt van Coevorden ligt het Bargerveen. Het gebied is bekend om de aanwezigheid van de grauwe klauwier, een vogel die door de intensivering van de landbouw nog sporadisch in Nederland voorkomt. De vogel houdt van een wat 'rommelig' landschap met houtwallen en kleine percelen, waar hij kan jagen op grote insecten. Misschien wel een landschap dat TeVoet lezers ook aanspreekt. Naast de grauwe klauwier zagen of hoorden we o.a. geelgors, roodborsttapuit, wulp, dodaard, paapje en adder op een wandeling in juli.

Het gebied is ontstaan door grootschalige veenontginning. Op een uitkijkpost zit je op het niveau waarop vroeger het hele gebied zat. De onderneming Norit heeft een deel van het veen afgegraven en in 1992 overgedragen aan Staatsbosbeheer (SBB). Een grote steen in het gebied herinnert nog aan de overdracht. De route is gebaseerd op een route van SBB. Deze routebeschrijving is echter niet meer actueel door wijzigingen in routes. Wel loop je een route die deels ongemarkeerd is en weinig belopen wordt, zodat je wel eens denkt of dit wel mag. Maar deze route is dus door SBB beschreven!

Routebeschrijving

De route is beschreven vanaf de bushalte Boovenen Weiteveen. Daarnaast kan vanaf de parkeerplaats van het Bargerveen de route worden gelopen. We beginnen bij de halte van het OV. Loop naar de kruising met paddenstoel 68026. Ga richting Bargerveen de Dr Ir H.A. Steemanstraat in. Loop deze asfaltweg rechtdoor uit tot paddenstoel 68024 (je passeert aan je linkerhand de route waar je later vandaan komt). Ga bij paddenstoel 68024 linksaf fietspad. Ga circa 100 meter verder rechtsaf (het is na een strook bomen aan je rechterhand) een onduidelijke, verhoogde

veenkade op (geen markering). Je ziet in de verte windmolens, je gaat in de richting van de meest rechtse. Het pad is begroeid met struikheide en dopheide. Op het pad liggen adders vaak te

zonnen en jawel op onze wandeling lag er een op het pad en kronkelde weg bij onze komst.

Aan het eind gaat de veenkade naar links, we gaan rechtdoor een lagere kade over (pad onduidelijk). De kade gaat tussen twee plassen door en buigt aan het eind naar rechts en gaat richting de asfaltweg. Vóór de asfaltweg buigt het pad naar links en je loopt nu parallel aan de asfaltweg (zonder dat je de weg ziet).

Aan het eind rechtsaf, slagboom over en linksaf. Je bent weer op de asfaltweg. Bij paddenstoel 68025, linksaf fietspad. Je kan al vrij snel naast het fietspad gaan lopen op een harde zandweg. Je loopt nu geruime tijd op de weg naast het fietspad.

De route maakt verschillende knikken. Steeds het fietspad volgen. Aan het eind van de knikken loop je op de grens van Nederland en Duitsland en ga je geruime tijd deze rechte weg volgen. Je passeert een uitkijkpunt en ziet aan je rechterhand restanten van grenspaalconstructies uit het verleden. Door het veen was het lastig om een goede grensmarkering te maken en daardoor lastig om smokkel te bestrijden in vroegere tijden.

Huussie van Uneken is nu een insectenhotel

OM TE LOPEN

De route is voor busreizigers rond de 21 kilometer lang en alleen verhard op de asfaltweg die je vanaf de bushalte volgt. Verkorting van de route kan, maar de busreizigers missen dan het aantrekkelijkste deel. De bus komt uit Coevorden of Emmen, de halte is Boovenen Weiteveen. In het weekend is de verbinding beperkt, door de week rijdt de bus elk uur.

De wandelaars die met de auto aanreizen, lopen ongeveer 19 kilometer. Hier is de start op parkeerplaats Bargerveen, Hoge Weg ten zuiden van 7894 AS Zwartemeer.

Bij Zwartemeer is er een theetuin bij de oude pastorie, Kamerlingswijk wz 136, www.theetuindaolepastorie.nl Verder is er langs de route geen horeca. Waarschijnlijk is de route nu als gps route bij SBB te vinden, de oorspronkelijk beschrijving is niet meer op internet te bereiken.

(1) Op een gegeven moment gaat het fietspad rechts van het zandpad lopen (en wordt onverhard).

Daar waar de weg iets omhoog gaat lopen zie je aan de linkerkant een graswal. De route begon saai te worden door de rechte weg, maar nu komt er een heel mooi stuk!

Ongeveer 50 meter verder ga je linksaf een smal graspad in bedekt met heide. Je loopt nu naar het vogelkijkscherm, je houdt de wal aan je linkerhand. Ter hoogte van het vogelkijkscherm ga je linksaf naar het kijkscherm (we zagen daar onze 2e klauwier van die dag), de

Restant oude grenssteen, versterkt tegen het wegzakken in het veen

route gaat rechtsaf. Doorlopen tot een hoge grasdijk. Hier linksaf de dijk op. De grasweg gaat vóór een hek rechts naar beneden en komt weer uit bij een vogelkijkscherm. Hier even rechts, parkeerplaats en SBB gebouwen aan je rechterhand, links aanhouden weer naar een vogelkijkscherm. Ga voor het scherm rechts grasweg op, die parallel loopt aan de asfaltweg. Aan het eind linksaf (hier tegenover is een theetuin, d'Aole Pastorie). De grasweg parallel aan de dijk volgen die wat knikken maakt, je gaat weer parallel aan asfaltweg lopen. Bij een vogelkijkscherm ga je op de grasdijk lopen. De grasdijk gaat naar links en je komt uit bij een parkeerplaats.

Wandelaars die met de auto naar het Bargerveen komen, pakken hier de route op.

De parkeerplaats schuin oversteken en stijgend pad nemen (geel/blauw/rode route en LAW markering).

Recht door gaan (de LAW route verlaat onze route naar links). Steeds de geel/blauw/rode markering volgen. Op T kruising linksaf. Na ongeveer 150 meter afslag naar rechts negeren (je verlaat de paaltjesroutes), recht door gaan.

Pad naar links negeren (blauwe route).

Op T splitsing linksaf, rode route en daarna 1e pad rechtsaf (blauwe route).

Op T splitsing linksaf, zandweg op (blauw/gele route). Even later gaat de

blauw/gele route naar rechts, een bos in over een raster. Aan het eind op T splitsing rechtsaf, zandweg op. Daarna linksaf, blauwe route volgen. Hier staat nog een huis, daar waar vroeger meer huizen hebben gestaan in het veen. Het huis Huussie van Uneken is nu een insectenhotel. Het huis aan je linkerhand passeren en rechtsaf naar een dijkje toe en door het bos. Steeds de paaltjesroute door het bos volgen, tot je weer op de zandweg komt, die je eerder verlaten had.

Hier linksaf. Je loopt naar een uitkijkpost die de hoogte van het gebied heeft voor de ontginning.

Vóór de uitkijkpost linksaf, de weg loopt om de uitkijkpost heen en is een zandweg met fietspad.

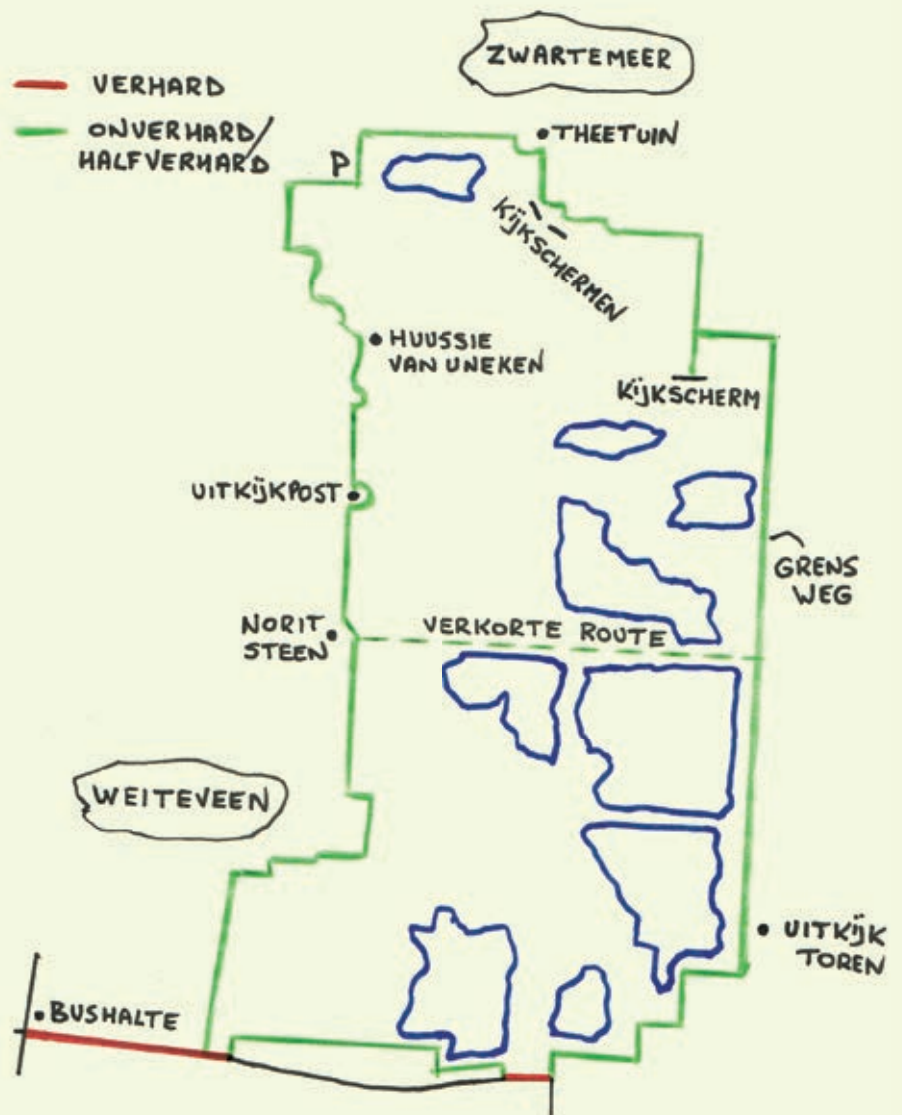
Verderop wordt het de blauwe route.

Je loopt langs een grote blok steen, ter herinnering van de overdracht van het gebied door Norit aan SBB. Hier kan je de route verkorten als je gestart bent bij de parkeerplaats, door linksaf te gaan.

Je gaat dan bij de grensweg linksaf en komt weer op de route. Ga dan verder met de beschrijving onder (1).

Steeds rechtdoor, blauwe route. Vóór dat je op een asfaltweg komt, ga je linksaf, graspad, gele route. De asfaltweg oversteken en de gele route volgen.

Deze komt uit bij een fietspad, deze oversteken. Nu het eerste pad linksaf, een houtsingel. Je komt dan uiteindelijk weer op de asfaltweg uit, waar de buspassagiers mee begonnen zijn. De buspassagiers gaan rechtsaf en komen zo weer bij de bushalte. De wandelaars die met de auto zijn gekomen, gaan linksaf en lopen tot paddenstoel 68024. Zie bovenaan voor het vervolg.

Wandelen op de Hofmansplaat

Staatsbosbeheer biedt je de kans om op de Hofmansplaat te wandelen zonder dat je zelf een boot huurt of hebt.

Hoe werkt het?

Je wordt aan het begin van de dag overgezet naar de Hofmansplaat en aan het eind van de dag wordt je daar weer opgehaald. Je krijgt een brochure met daarin de diverse wandelmogelijkheden in het gebied. Het is mogelijk een stevige wandeling van 15 kilometer te maken, maar je kunt ook kortere routes volgen.

Waar dien je rekening mee te houden

- Slechts een beperkt aantal mensen worden per dag met de boot overgezet. Reserveren is dus slim.
- Je kunt gedurende de dag niet zonder boot terug naar het vasteland. Je verblijft dus de gehele dag in de Biesbosch
- Je bent te gast bij Schotse Hooglan-

ders (runderen). Erg mooi om te zien, maar accepteer hun rust. Ze laten je dan ook met rust.

- Het is belangrijk om voldoende eten en drinken mee te nemen, want er zijn geen voorzieningen in het gebied.
- Een goede wandeluitrusting is noodzakelijk, inclusief regenkleding.

Meer informatie over vaardagen, tijden en prijzen kun je krijgen bij het Biesbosch Bezoekerscentrum in Drimmelen tel. 0162-682233

Op het kaartje wordt het gebied getoond.

Kaartje: bron J.W. van Aalst, www.opentopo.nl..

Bron: brochure van het Biesbosch Bezoekerscentrum

Mogelijke fietsveerverbinding tussen Kop van 't Land en het Biesboschcentrum Dordrecht

Als alles doorgaat, zal in 2016 een fietsveerverbinding in gebruik worden genomen tussen Kop van 't Land en Biesboschcentrum Dordrecht. Deze veerdienst zal in de weekenden en op feestdagen gevaren worden met de pont 'Grienduil'. Het Biesboschcentrum zoekt nog vrijwilligers die de pont

willen bemensen. Uiteraard zullen wandelaars ook mee kunnen.

Als deze verbinding tot stand komt, biedt het mogelijkheden om een combinatie wandeling te maken in het Dordtse deel en Brabantse deel van de Biesbosch (zie voor dit laatste

de verschenen artikelen van Harry Benschop over de Deenenplaat en de Noordwaard). Een vaartochtje tussen de wandeling door is altijd leuk!

Houd de website van het Biesboschcentrum Dordrecht in de gaten. Tzt zal Lopend Vuur hierover berichten.

LOPEND VUUR

ROUTE

Wandeling over de dijken in de zak van Zuid Beveland

Dijken met volwassen bomen

Al enige jaren is er in de zak van Zuid Beveland een wandelroutenetwerk aanwezig. De zak van Zuid Beveland staat bekend om zijn dijken. TeVoet zoekt een route op die zoveel mogelijk over de dijken loopt en zoveel mogelijk onverhard is.

Als je thuis over de wandelroutenetwerkaart gebogen zit, denk je, zou het niet saai worden al die dijken? Maar dat is niet het geval; er is een grote variëteit in de dijken, sommigen zijn halfverhard met schelpen, sommige hebben twee sporen, op sommige is er alleen maar één spoor van de wandelaar. Daarnaast is er een grote variëteit aan bomen, oude populieren, jonge lindebomen enzoverder.

Bij knooppunt 11 is er een aangeplante bomenrij op de dijk ter nagedachtenis van kinderen die overleden zijn door

een stofwisselingsziekte. Een dijk waar je stil van wordt!

Een mooie periode om deze route te lopen is het vroege voorjaar als het fluitkruid op de bloemendijken bloeit, de appel- en perenboomgaarden bloeien en het vogel leven erg actief is.

Een andere mooie periode om te lopen kan de zomer zijn voor degenen die geïnteresseerd zijn in de latere begroeiing van de bloemendijken met wilde marjolein, wollige distel en ruige anjer. We hoorden en zagen o.a. groene en

bonte spechten, krak- en bergeenden, scholeksters, tjiftjafs.

Routebeschrijving

De route loopt van 's Gravenpolder naar Heinkenszand. Vanaf de bushalte Schuitweg in 's Gravenpolder loop je even terug en ga je de Bosseweide in, daar vind je een informatiebord over het wandelroutenetwerk en een pijl die je wijst richting de Lenshoekdijk. Hier vind je de eerste knooppuntpaal, nummer 98.

Ga vandaar richting knooppuntpaal 38. Op de dijk vind je vóór de vangrail aan je rechterkant een paadje naar beneden. Ga dit in en daarna meteen naar links. Je loopt langs een water en komt uit bij knooppuntpaal 38.

Nu ga je verder van knooppuntpaal naar knooppuntpaal:

38, 35, 34, 25, 26, 27, 18, 17, 16, 15, 10, 13, 12, 11, 35, 96, 95, 66.

Om de route 2½ kilometer te bekorten kan je op knooppunt 25 kiezen voor

OM TE LOPEN

De route is 18 kilometer lang inclusief de aanlooproutes van en naar de bushaltes, de totale route is voor ongeveer 65 % onverhard.

Deze route is het gehele jaar te belopen, er zijn andere delen die we niet belopen hebben, die of in het broedseizoen of in het winterseizoen afgesloten zijn. Deze route is ook met honden te belopen, deels aangelijnd.

In de buurt van Nisse, bij knooppuntpaal 11 is er de mogelijkheid om in de schaapskooi iets te drinken, mits geopend. Voor het overige kom je geen horeca tegen.

Beide plaatsen zijn te bereiken per bus vanuit Goes, naar 's Gravenpolder gaat er voor een deel een gewone bus, voor een deel een buurtbus. Van Heinkenszand gaat er van maandag tot en met zaterdag elk uur een bus. Zie 92920v voor actuele informatie.

Via de VVV Zeeland is via hun website een kaart van het wandelroutenetwerk 'Sporen in de zak' te bestellen.

Dijken met nieuw ingeplante bomen

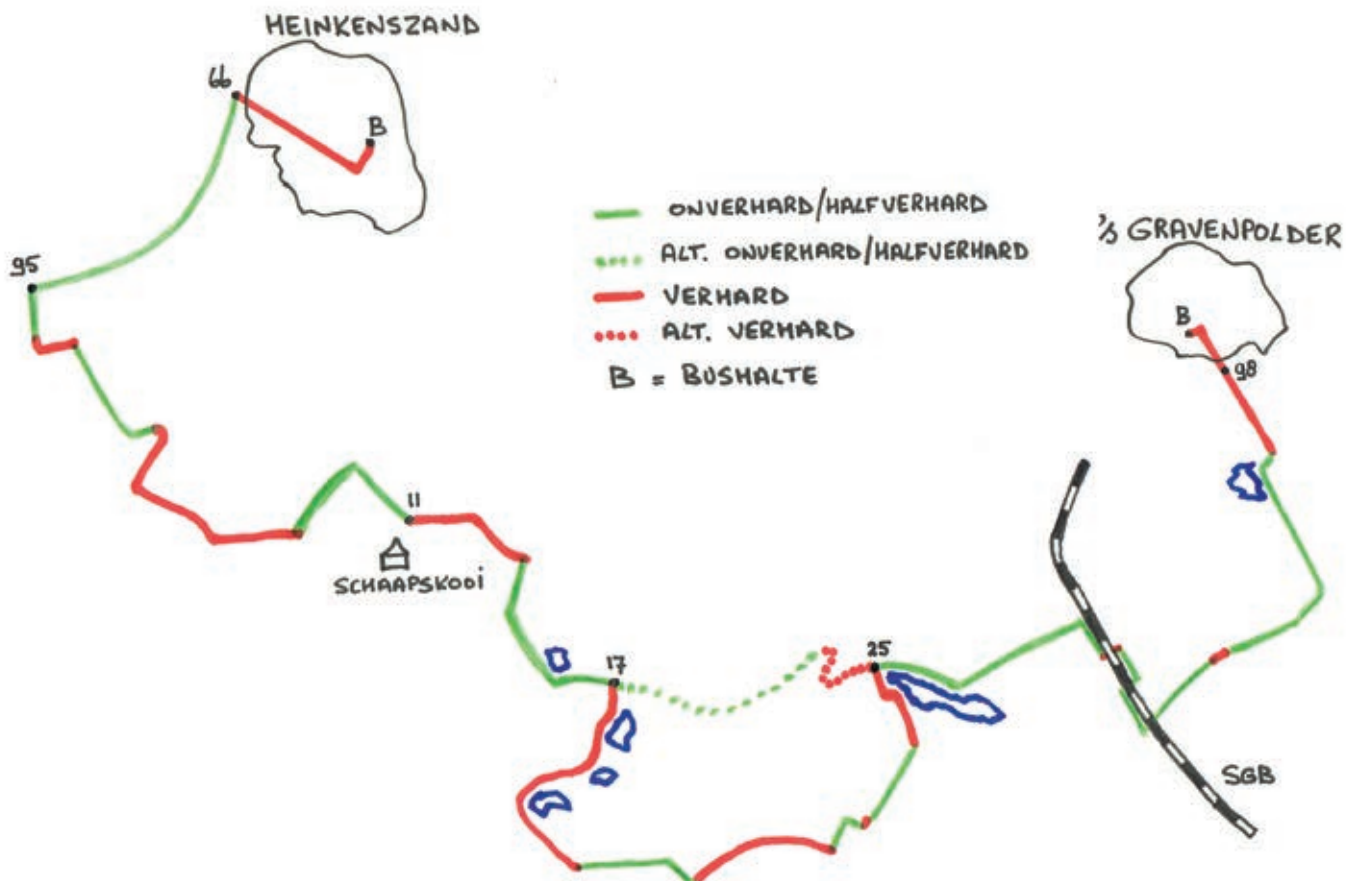
24, 17. Hier pak je de route weer op die naar 16 loopt. Je vermijdt dan wat verhard lopen, maar de verharde Brilletjes dijk van 18 naar 17 is wel erg mooi! Zie de alternatieve route op het kaartje.

Vanaf knooppuntpaal 95 loop je op het voormalige tracé van de goederen-

spoorlijn naar het industriegebied van Vlissingen (deze spoorlijn is verlegd). Je kan nog het routenetwerk volgen met enkele haakjes rond dit tracé, maar omdat een deel daarvan verhard is, hebben we gewoon het voormalige spoorwegtracé gevolgd. Bij knooppuntpaal 66 ga je rechtsaf de Dorpsstraat in, je loopt het

oude dorp helemaal door, tot je linksaf gaat, Stenevate in, waar je de bushalte Gemeentehuis vindt.

In Heinkenszand kan je bij de bushalte Gemeentehuis weer de bus naar Goes nemen.

Het is niet altijd mogelijk om wandelingen in het blad tijdig aan te kondigen. Kijk geregeld op onze website voor aankondigingen van wandelingen: www.tevoet.nl

We zetten hier o.a. wandelingen van het wandelcafé Leiden en wandelcafé Arnhem op.

Zondag 1 mei 2016

Nissewaard/ Mallebos/ Polder Biert/ TOP Spijkenisse. Hans Hartmann wandelingen

Start: Carlton Oasis Hotel/ TOP Spijkenisse, Curieweg 1, 3208 KJ Spijkenisse (N51.85234 E4.30530 / vanaf Groene Kruisweg N218 afslag Halfweg 2). Vanaf A15, afrit 16, daarna via Hartelbrug. Einde bij verkeerslichten linksaf. Volgende verkeerslichten rechtsaf richting 'Halfweg 2'. U ziet startpunt aan linker zijde. OV: bus 101 vanaf metrostation Spijkenisse-centrum. Starten tussen 10:30 en 15:00 uur. Kosten deelname 1,80 euro. Voor TeVoet leden zal de wandeling van rond de 15 km het meest interessant zijn omdat hier meer onverharde delen inzitten. Natuurexcursie om 14:00 uur onder leiding van een gids.

Zaterdag 7 mei 2016

Wandelen door de Alblasserwaard

Langs de Giessen

Als een van de laatste regio's in Zuid Holland wordt in 2016 een wandelroutenetwerk aangelegd. TeVoet is hier bij betrokken.

We wandelen van station Hardinxveld Giessendam naar Noordeloos zoveel mogelijk over kades langs de Merwede, Schelluinse Mliet en Giessen, kades die ook in het netwerk zullen worden opgenomen.

Horeca bijna aan het einde van de wandeling in Noordeloos.

Verzamelen rond 10.30 uur op station Hardinxveld Giessendam (let op er zijn meer stations in Hardinxveld!). We vertrekken na aankomst van de trein uit Gorinchem, iets over half elf.

Terugreis vanaf Noordeloos met de Q liner naar Sliedrecht of Utrecht. Automob-

ilisten kunnen hun auto in Sliedrecht station parkeren en vandaar de korte treinreis naar Hardinxveld Giessendam maken. 's Middags brengt de bus je weer naar Sliedrecht. Afstand is 18 km. Aanmelden vóóraf is noodzakelijk, deelname beperkt tot 15 personen. Deze wandeling is in combinatie met de Wandelpool. Aanmelden of inlichtingen bij rien.vanden.berg@online.nl

Zondag 15 mei (1e Pinksterdag) Oudendoorn/ Haringvliet. Hans Hartmann wandelingen

Start : Dorpshuis De Meent', Molenweg 14, 3227 AR, Oudendoorn (N51.83000 E4.18965).

Aanbevolen route: via N15 naar de N57. Bij eerste rotonde vanaf N15, richting Oudendoorn (N495). Na 2,2 km recht door rijden tot bij verkeerslichten (u passeert twee rotondes). Hier recht door brug over 'Kanaal door Voorne', richting Oudendoorn. Na 300 m bij rotonde (LA) richting Oudendoorn. Na 175 m, rechtsaf richting Oudendoorn. Na 1,5 km, bij splitsing rechtsaf 'doorgaand verkeer' volgen (Molendijk). Na 150 m linksaf richting Oudendoorn. Startpunt na 150 m aan L zijde. Parkeeren beperkt, kan wel in het dorp. OV: bus 106 vanaf metrostation Spijkenisse-Centrum.

Starten tussen 10:30 en 15:00 uur. Kosten deelname 1,80 euro. Voor TeVoet leden zal de wandeling van rond de 15 km het meest interessant zijn omdat hier meer onverharde delen inzitten. Natuurexcursie om 14:00 uur onder leiding van een gids.

De natuurexcursie vindt plaats vanuit een andere plek. Info daarover krijgt u bij het startpunt.

Zaterdag 25 juni 2016

Algemene Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering zal dit jaar gehouden worden op zaterdag 25 juni van 10:30 tot 13:00 uur op Landgoed Amelissewaard in Bunnik.

Leden die de vergadering willen bijwonen, kunnen zich aanmelden bij het secretariaat: secretaris@tevoet.nl of via Postbus 1376, 3500 BJ Utrecht.

Na aanmelding ontvang je tzt het verslag van de ALV 2015, het jaarverslag en de financiële gegevens en eventuele andere stukken per e-mail of desgewenst

per post.

Reserveer die dag alvast en maak er een dagje-uit van door de ledenvergadering te combineren met een bezoek aan het nieuwe Hollandse Waterlinie Museum.

Via een onverhard pad langs de bunkers van de Waterlinie kan je vanuit Amelissewaard daar naar toe wandelen.

18 t/m 21 augustus Ri4daagse

De Ri4daagse 2016 is een vierdaags struin-, fiets- en vaarevenement langs en op de Waal.

Het is een echte ontdekkingstocht, waarbij het niet gaat om de prestatie of het maken van veel kilometers, zoals bij vele andere wandeltochten.

De beleving van de dynamische rivier-natuur en rijke cultuurhistorie rondom de rivier staan centraal. Er valt veel te zien en te beleven, iedereen maakt zijn eigen keuzes, alles kan maar niets hoeft! Zie www.ri4daagse.nl

Zondag 18 september 2016

Krimpenerwaard/ Loetbos/ Berkenwoude/ TOP Hans Hartmann wandelingen

Start: TOP Loetbos, bij Hendriks-hoeve, Loet 2, 2941 LB Lekkerkerk (N51.92450 E4.68860).

Aanbevolen route: N210 Krimpen a/d IJssel/ Schoonhoven afslag Loetbos (vijfde rotonde na verkeerslichten in Krimpen a/d IJssel), over het water direct rechtsaf parkeerplaats links. Indien vol: over het water recht door: parkeerplaats rechts. OV: bus 195, vanaf metrostation Capelse Brug.

Starten tussen 10:30 en 15:00 uur. Kosten deelname 1,80 euro. Voor TeVoet leden zal de wandeling van rond de 15 km het meest interessant zijn omdat hier meer onverharde delen inzitten. Natuurexcursie om 14:00 uur onder leiding van een gids.

Diverse data

Wandelingen met gids vanaf Eetcafé Les Deux Ponts, Slimdijk 2 in Oudendijk NH, in het algemeen wandelingen rond de 6,5 km, start in het algemeen om 14.00 uur met uitzondering van de avondwandeling.

Kosten € 3,50 p.p. en kinderen tot 12 jaar € 1,50. TIP: trek stevige wandelschoenen aan!!!

Voor meer informatie, bel naar Les Deux Ponts 0229-541275 of surf naar www.lesdeuxponts.nl

Oudendijk NH bereikbaar: EBS lijn 314 halte N247 Oudendijk en CONNEXION lijn 128 halte Avenhorn Het Hoog.